

หัวข้อ “ ประสพการณ์ในการให้คำปรึกษา”

วันพุธที่ 20 เมษายน 2554 เวลา 10.00 -12.00 น ห้องประชุม 901

วิทยากร: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรธนา คงสุริยะนาวิน

วิทยากร ได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประสพการณ์ ที่ท่านได้ไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการพัฒนารูปแบบการดูแลเด็กที่มีพัฒนาการช้า ร่วมกับหน่วยพัฒนาการเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยอาศัยกิจกรรมหลายอย่างและความร่วมมือระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ

โดยเริ่มจากการเชิญครอบครัวของเด็กกลุ่มอาการดาวน์ ที่สนใจเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรม โดยและใช้กระบวนการ กลุ่ม Self help group โดยมีการแลกเปลี่ยนประสพการณ์ของกลุ่มผู้ปกครองที่มีเด็กพิเศษ ซึ่งผู้ปกครองพึงพอใจและยอมรับเนื่องจากเป็นผู้ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกันโดยในกลุ่มจะมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสพการณ์ มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะครอบครัวใหม่ที่เริ่มมีเด็กกลุ่มอาการดาวน์หรือเด็กพิเศษ การให้ความรู้จากวิทยากร เช่น พยาบาล ครู และบุคลากรในทีมสหสาขาวิชาชีพ ในการดูแลกระตุ้นพัฒนาการเด็กที่เหมาะสม

นอกจากนั้นยังมีการจัดให้มีค่ายไอยู๋นเพื่อลูกรัก ซึ่งเป็นการทำกิจกรรมร่วมกันของครอบครัวที่มีเด็กพิเศษ กลุ่มอาการดาวน์ ซึ่งผลการจัดกิจกรรมในปี 2548 ซึ่งจัดกิจกรรมค่าย ไอยู๋นร่วมกับโรงเรียนกาญจนาภิเษกสมโภช ได้รับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในระดับมาก จึงได้มีการดำเนินการจัดกิจกรรมต่อเนื่องโดยมีข้อกำหนดว่าจะจัด ทั้งทางด้านวิชาการ และกิจกรรมค่ายไอยู๋นเพื่อลูกรัก ปีละ 1-2 ครั้ง

สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมเช่นการปรับทัศนคติต่อเด็กพิเศษ โดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กพิเศษกลุ่มอาการดาวน์มักจะมีเชื่อหรือคิดเสมอว่าเด็กไม่สามารถทำกิจกรรมได้เหมือนเด็กปกติ เมื่อเด็กพูดไม่ได้หรือส่งเสียงอ้อแอ้ ก็จะไม่กระตุ้นหรือฝึกให้เด็กพูดแต่จะช่วยเหลือเด็กทันที ทำให้เด็กไม่เกิดการพัฒนาการ ดังนั้นจึงควรมองว่าเด็กสามารถพัฒนาได้ จึงควรส่งเสริมพัฒนาการโดยเฉพาะด้านการสื่อสารเช่นฝึกพูดคำว่า “ขอ” หรือคำแสดงความต้องการอื่นๆ และการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมต่อไป เช่นปัญหาเด็กขว้างปา ข้าวของ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ควรจะจับมือเด็กไม่ให้ทำพฤติกรรมดังกล่าวและมีการสอน โดยมีหลักว่า “พูดซ้ำๆ ย้ำบ่อยๆ” ฯลฯ ไม่ควรลงโทษ แต่ใช้วิธีการปรับพฤติกรรมแทน เช่นเด็กกลุ่มอาการดาวน์บางคนมีมนุษย์สัมพันธ์ดีเกินไปมักจะกอดทุกคนโดยไม่เลือกว่าใคร ผู้ปกครองก็ต้องสอนหรือบอก เตือน หรือจับมือไว้และบอกว่า กอดไม่ได้ ฯลฯ

ส่วนในครอบครัวเดียวกันที่มีลูกที่เป็นเด็กปกติและเด็กพิเศษพ่อแม่ ไม่ควรเปรียบเทียบกัน เน้นการช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ให้พี่น้องช่วยเหลือกันและรักกันการสอนเด็กอาจจะใช้วิธีการเล่นไปด้วยแล้วสอนหรือการเล่านิทานที่แทรกการสอน ฯลฯ

นอกจากนั้นผู้ปกครองไม่ควรปกป้องเด็กมากเกินไป (Over protect)ควรมองหาจุดดีหรือความสามารถของเด็กพิเศษ สร้างทัศนคติให้ผู้ปกครองเข้าใจและยอมรับในระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กว่าสามารถพัฒนาการได้ไปจนถึงระดับหนึ่งแต่ไม่ควรคาดหวังมากเกินไป และควรมองข้อดีหรือศักยภาพด้านอื่น ของเด็กด้วย และเด็กแต่ละคนจะมีปัญหาและลักษณะที่แตกต่างกันไปตาม

บริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นการดูแลและกระตุ้นพัฒนาการจึงมีความแตกต่างกันในเด็กแต่ละคน จึงต้องมีการยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม

สำหรับแนวทางในการให้คำปรึกษาพ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็ก ในครั้งแรกนั้น พ่อแม่เด็กจะแนะนำตัวเอง เปิดโอกาสให้มีการเล่าปัญหา แสดงความรู้สึก ความกังวลใจที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะครอบครัวใหม่ที่เพิ่งรับรู้ว่ามีเด็กกลุ่มอาการดาวน์หรือเด็กพิเศษเกิดขึ้นในครอบครัว

โดยจะมีการแสดงความเห็นใจ หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เน้นการให้กำลังใจพ่อแม่ก่อนว่า หากไม่มีกำลังใจจะทำให้การเริ่มต้นกระตุ้นพัฒนาการเด็กล่าช้าไปด้วย

สรุปหลักการดูแลเด็กกลุ่มอาการดาวน์หรือเด็กพิเศษ

1. สร้างสัมพันธภาพร่วมกันและปรับทัศนคติที่ดีต่อเด็กกลุ่มอาการดาวน์ ในกลุ่มผู้ปกครอง
2. เน้นการใช้กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน (Self Help Group) การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในกลุ่มผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กซึ่งจะมีความยั่งยืน
3. มีความร่วมมือในทีมสหสาขาวิชาชีพ
4. การแก้ปัญหาขึ้นอยู่กับรายละเอียดของแต่ละบุคคล (Individual)
5. ในกลุ่มเด็กที่มีการเจ็บป่วยทางกายต้องแก้ไขหรือรักษาอาการทางกายก่อน

อาจารย์กัลลิษา สุวรรณรงค์
ผู้บันทึก